

معرفی پایگاه‌های اینترنتی نور

به کوشش: هیئت تحریریه فصلنامه ره آورد نور

اشاره

امروزه، یکی از ابزارهای مهم و کارساز تحقیقاتی، وبگاه‌هاست که در موضوعات مختلف سامان‌دهی و عرضه شده‌اند. مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نیز با توجه به اهمیت راه‌اندازی پایگاه‌های اینترنتی مفید و راهگشا، اقدام به تأسیس این دست وبگاه‌ها نموده و مسیر تحقیق در عرصه علوم و معارف اسلامی را آسان نموده و حجم انبوهی از اطلاعات ارزشمند را ذخیره‌سازی کرده است.

در این نوشتار، مروری داریم به معرفی مهم‌ترین پایگاه‌های اینترنتی نور. گفتنی است که مجموعه محصولات وبی مرکز نور، در سامانه اطلاع‌رسانی این مرکز تحت عنوان نورسافت (noorsoft.org) به تفصیل معرفی شده است و ما در اینجا مروری اجمالی به محتوا و قابلیت‌های آنها خواهیم داشت.

می‌آورد. سوره‌نامه به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی عرضه شده است.

– ترجمه

در این وبگاه، بیش از یکصد ترجمه به زبان‌های مختلف ارائه شده است؛ مثل: فارسی، انگلیسی، آلمانی، روسی، فرانسه، اردو، ترکی، ژاپنی، کره‌ای و چینی. در این بین، چون تعداد کاربران فارسی‌زبان زیاد است، نیمی از ترجمه‌های قرآن به زبان فارسی اختصاص یافته و پوشش خیلی خوبی در این باره دارد و حتی ترجمه‌های کهن و قدیمی مثل قرن دهم را نیز ارائه کرده‌ایم. از امکانات بخش ترجمه، محدودسازی ترجمه‌ها به موارد دلخواه است؛ مثل انتخاب ترجمه بر اساس مذهب شیعی، سنی و مسیحی.

– تفسیر

بخش تفسیر پایگاه، کار خودش را با حدود هزاروششصد جلد تفسیر آغاز کرده است و این موضوع، نسبت به پایگاه‌های قرآنی موجود، یک مزیت است. از نظر زبانی (فارسی و عربی) و مذهبی (شیعه و سنی)، منابع گسترده‌ای ارائه می‌دهد.

– احادیث تفسیری

احادیث تفسیری، به پنج دسته تقسیم شده‌اند. یکی، احادیثی که بیانگر فضایل است و فضیلت، ثواب یا خاصیتی را برای آیه نقل می‌کند. دوم، احادیث گویای اسباب نزول است که شأن نزول آیات را بیان می‌کند. سوم، احادیثی است که به تفسیر و توضیح آیات اختصاص دارد. چهارم، شواهد است؛ یعنی روایاتی که در خصوص موضوع یا مبحثی مشخص، به آیه یا آیاتی خاص استدلال کرده است. این نوع احادیث، مستقیماً تفسیری نیستند؛ ولی با تفسیر مرتبط‌اند. پنجم، احادیث موضوعی است؛ مثلاً روایتی است که بیانگر موضوع تقواست و در تفاسیر روایی، آن را ذیل آیه‌ای که مربوط به تقواست، آورده‌اند.

جامع قرآن نور، از جمله مهم‌ترین پایگاه‌های قرآنی است که از دستاوردهای جدید نور در حوزه وب به شمار می‌رود. از ویژگی‌های برجسته وبگاه جامع قرآن، می‌توان به: جامعیت در محتوا، گستردگی قابلیت‌ها و ارتباط با دیگر وبگاه‌های نور مانند: جامع الأحادیث، نورلایب و نورمگز اشاره کرد.

مهم‌ترین بخش‌های پایگاه جامع قرآن، عبارت‌اند از:

– قرآن

در صفحه قرآن، متن کامل قرآن با قابلیت انتخاب رسم‌الخط عثمان‌طه و یا رسم الخط املائی (استاندارد) و تنظیم اندازه قلم متن و ترجمه قرآن و نیز نمایش یا عدم نمایش ترجمه یا اعراب آیات قرآن، در اختیار کاربر قرار دارد.

– سوره‌نامه

برای یکایک صدوچهارده سوره قرآن، معرفی‌نامه‌های مستقل که در واقع، شناسنامه سوره‌های قرآن است، ارائه شده است. کاربر در این بخش، اطلاعات مفیدی را در باره یک سوره ملاحظه می‌کند و تفسیر کلی و دانستنی‌های لازم را در مورد آن سوره به دست

جامع قرآن نور، از جمله مهم‌ترین پایگاه‌های قرآنی است که از دستاوردهای جدید نور در حوزه وب به شمار می‌رود. از ویژگی‌های برجسته وبگاه جامع قرآن، می‌توان به: جامعیت در محتوا، گستردگی قابلیت‌ها و ارتباط با دیگر وبگاه‌های نور مانند: جامع الأحادیث، نورلایب و نورمگز اشاره کرد

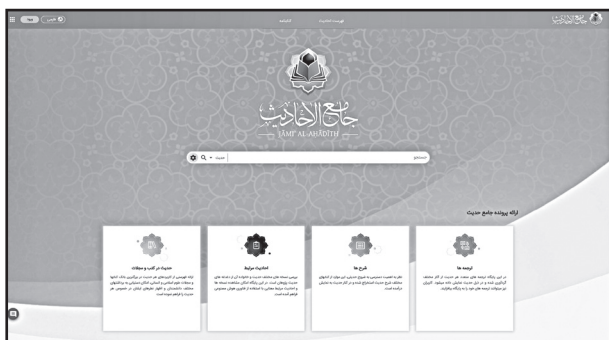
در کتب است. وقتی کاربر یک آیه را انتخاب می‌کند، حجم انبوه و متنوعی از اطلاعات، مثل: ترجمه، تفسیر، اعلام، احادیث و موضوعات مرتبط با آیه نیز در دسترس او قرار می‌گیرد.

چند رسانه‌ای

در پایگاه، بیست‌وسه قرائت از قاریان شیعی و سنی جهان اسلام گنجانده شده که در سه قالب کلی: ترتیل، تحقیق و تحذیر می‌باشد. ترجمه گویای فارسی (فولادوند)، (مکارم) و انگلیسی (قرائی) نیز به پایگاه اضافه می‌شود.

۲. پایگاه جامع الاحادیث hadith.inoor.ir

در وبگاه حدیث‌محور جامع الاحادیث، مجموعه روایات موجود در

۱۹۹ عنوان از مصادر حدیثی شیعه عرضه شده است. این عناوین که شامل ۵۱۷ جلد می‌باشند، فهرستی نسبتاً کامل از کتاب‌های حدیثی شیعه است که از ادوار مختلف نگارش حدیث به دست حدیث‌پژوهان معاصر رسیده است.

در کنار عرضه فهرست احادیث کتاب‌های مذکور، ترجمه‌ها و شروح نگاشته‌شده بر روایات نیز در ذیل هر روایت به نمایش در می‌آید. در حال حاضر، بیش از ۸۶ هزار روایت در پایگاه دارای ترجمه هستند که برای ترجمه آنها، از ۱۳۳ عنوان کتاب در ۲۱۸ جلد استفاده شده است. همچنین، بیش از ۳۵ هزار روایت پایگاه که بخش عمده آنها، روایات کتب اربعه حدیثی است، دارای شرح می‌باشند. برای این شروح، از ۱۹ عنوان کتاب در ۱۰۶ جلد استفاده شده است که در آینده بر تعداد این منابع افزوده خواهد شد. علاوه بر این، امکان گفت‌وگو در خصوص ترجمه‌ها و شروح نقل‌شده از کتاب‌ها و یا افزودن ترجمه و شرح توسط کاربران نیز در ذیل هر حدیث فراهم آمده است.

اعلام قرآن

مفسر برای تفسیر آیات قرآن، به یک‌سری مسائل کلیدی نیاز دارد که از جمله آنها، اعلام قرآن است. اعلام بر دو نوع است: صریح و غیرصریح. اعلام صریح، مثل اسامی انبیای الهی و یا مکان‌هایی که نام آنها در آیات ذکر شده است. اعلام غیرصریح، واژگان مبهمی هستند که به علم برمی‌گردند؛ مانند: ضمائر، اسمای موصول و اسمای اشاره.

فرهنگ موضوعی

دو منبع فارسی و پنج منبع عربی را برای این مهم انتخاب کردیم. منابع فارسی، عبارت‌اند از: «فرهنگ قرآن» اثر مرکز فرهنگ و معارف قرآن و «فروغ بی‌پایان» نوشته آقای معادی‌خواه. منابع عربی، عبارت‌اند از: «معجم المعانی»، محمد بسام رشدی الزین؛ «الفهرس الموضوعی لآیات القرآن الکریم»، محمد عوض العائدی؛ «الفهرس الموضوعی لآیات القرآن»، محمد محمدیان؛ «الکشاف الموضوعی للقرآن الکریم»، دار القرآن الکریم؛ «معجم الأعلام و الموضوعات فی القرآن الکریم»، عبدالصبور المرزوق.

در پایگاه، دو درختواره فرهنگ موضوعی به دو زبان فارسی و عربی ارائه شده تا کاربر از طریق تکواژه‌ها به نمایه‌ها، و از آن طریق به موضوع، و بعد هم به آیه مربوطه، و سپس به تفسیر مرتبط با آن وصل شود.

اعراب

اعراب قرآن کارشده در پایگاه، در واقع، تفسیر ادبی جامع و کامل قرآن به حساب می‌آید. مفسر برای اینکه بتواند مراد و مقصود حق تعالی را از آیه مورد نظرش درک کند و بر اساس آن، تفسیری از آیه ارائه دهد، باید تمام واژگان آیه را به صورت کامل از نظر صرفی، نحوی، بلاغی و لغوی شناسایی کند و بدانند هر مفرد و واژه در آیه، چه نقشی دارد و برای چه هدف و منظوری به کار گرفته شده است. در هر صورت، اعراب قرآن، سه بخش دارد: تجزیه صرفی، ترکیب نحوی، و تحلیل بلاغی.

آیات مرتبط

دستیابی به آیات مرتبط با استفاده از پردازش هوشمند و ماشینی در سه حوزه: مشابه لفظی، آیات همنشین در متون تفسیری، و آیات مرتبط موضوعی، در این بخش ارائه شده است.

آیات در کتب

کار دیگری که در پایگاه انجام شده، بحث پیوند احادیث و آیات

در وبگاه حدیث‌محور جامع الأحادیث، مجموعه روایات موجود در ۱۹۹ عنوان از مصادر حدیثی شیعه عرضه شده است. این عناوین که شامل ۵۱۷ جلد می‌باشند، فهرستی نسبتاً کامل از کتاب‌های حدیثی شیعه است که از ادوار مختلف نگارش حدیث به دست حدیث‌پژوهان معاصر رسیده است.

در کنار عرضه فهرست احادیث کتاب‌های مذکور، ترجمه‌ها و شروح نگاشته شده بر روایات نیز در ذیل هر روایت به نمایش در می‌آید. در حال حاضر، بیش از ۸۶ هزار روایت در پایگاه دارای ترجمه هستند که برای ترجمه آنها، از ۱۳۳ عنوان کتاب در ۲۱۸ جلد استفاده شده است

۴. مجلات تخصصی نور noormags.ir

ایجاد گسترده‌ترین و کامل‌ترین بایگانی مجلات و مقالات علوم انسانی و اسلامی در اینترنت، یکی از مهم‌ترین اهداف راه‌اندازی پایگاه مجلات تخصصی نور بوده است. درج هزاران شماره از صدها عنوان مجله تخصصی در قالب موضوعات مختلفی چون: «قرآن و حدیث»، «فلسفه، کلام و عرفان»، «فقه، اصول و حقوق»، «کتابداری و اطلاع‌رسانی»، «روان‌شناسی»، «اقتصاد»، «هنر»، «مدیریت»، «حقوق» و «علوم انسانی»، این پایگاه را به یکی از بارزترین بانک‌های اطلاعات مجلات در زمینه علوم اسلامی و انسانی تبدیل کرده است. از جمله ویژگی‌های مهم این پایگاه، ارائه مجلات دارای رتبه علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی در زمینه علوم انسانی است.

تهیه مجلات کهن و قدیمی در موضوعات فوق و نیز درج بایگانی کاملی از این مجلات، از جمله ویژگی‌های مهم این پایگاه است که می‌تواند نویدبخش تحولی نوین در عرصه اطلاع‌رسانی مجلات باشد.

- برخی از قابلیت‌های پایگاه مجلات، عبارت است از:
- ارائه مجلات به صورت تمام‌تصویر؛
- بارگیری مقالات دلخواه با فرمت متنی و تصویری؛
- جست‌وجوی ساده و پیشرفته با دامنه‌های مختلف؛

از جمله ویژگی‌های این پایگاه، می‌توان به: حدیث‌محوری، گروه‌بندی احادیث و نیز اطلاعات پیرامونی حدیث نظیر: ترجمه و شرح حدیث، احادیث هم‌نشانی، احادیث مرتبط، اطلاعات سندی، حدیث در کتب و ترجمه حدیث در کتب اشاره کرد.

۳. کتابخانه دیجیتال نور noorlib.ir

پایگاه نورلایب، هم‌اکنون ۸۲۵۰۸ عنوان کتاب تخصصی در ۱۱۶۲۹۷ جلد از ۴۸۶۴۴ نویسنده و ۹۲۱۶ ناشر (شامل بیش از: ۱۳ میلیون صفحه متنی و ۴۲ میلیون صفحه تصویری کتب)، در زمینه علوم و معارف اسلامی و انسانی را ارائه کرده است که مشتمل بر موضوعات زیر می‌باشد:

علوم قرآن، علوم حدیث، فقه و اصول، علوم تربیتی، علوم سیاسی، علوم اجتماعی، ادعیه و زیارات، اخلاق و عرفان، تراجم و کتاب‌شناسی، طب اسلامی و سنتی، کلام، فلسفه و منطق، ادبیات، فرهنگ و هنر، ادیان، فرق و مذاهب اسلامی، جغرافیا، تاریخ و سیره معصومان(ع).

برخی از قابلیت‌های این وبگاه، عبارت‌اند از: فهرست الفبایی کتاب‌ها، فهرست موضوعی کتب، جست‌وجو، دسترسی به فهرست الفبایی نام پدیدآورندگان، ارائه فهرست الفبایی ناشران، برخورداری کاربر از صفحه شخصی، صفحه نمایش کتاب، ابزارهای مدیریت ارجاعات به همراه تنظیمات نمایش حالت متن یا تصویر کتب.

چندین ساله گروهی از پژوهشگران علوم اسلامی و همراهی جمعی از کارشناسان فنی در حوزه نرم‌افزار است.

برخی از ویژگی‌های وبگاه قاموس نور، عبارت‌اند از:
- ساماندهی واژگان موجود در متون عربی؛
- ارزیابی منابع لغوی و استخراج مداخل و توصیفات از آنها؛
- برقراری ارتباط هوشمند بین کلمات استعمال شده در متون یا محاورات (حدود دو میلیارد کلمه) و مداخل نماینده (در حدود یکصد هزار مدخل) بدون نیاز به تحلیل ذهنی کاربر.

۷. پایگاه اطلاع‌رسانی حوزه hawzah.net

پایگاه حوزه، وبگاهی است که در جهت تبلیغ، ترویج و اطلاع‌رسانی نسبت به معارف دینی و موضوعات فرهنگی و ملی، با هدف تبیین و روشن‌گری، در شبکه جهانی اینترنت، فعالیت می‌کند.

بعضی از بخش‌های مهم حوزه‌نت، به این شرح است:

- کلام جاودان: متن کامل قرآن کریم با دو ترجمه فارسی، دو ترجمه انگلیسی به همراه کتاب آشنایی با سوره‌ها؛ متن کامل کتاب شریف نهج البلاغه همراه با ترجمه و شرح؛ متن کامل صحیفه سجادیه به همراه ترجمه فارسی و انگلیسی.

- گنجینه معارف: بیست هزار مقاله گزیده کتاب و مطالب جالب و خواندنی در موضوعات مختلف دینی و فرهنگی.

- دانشنامه: طبقه‌بندی بیش از ۵۵ هزار مقاله، گزیده کتاب، پرسش و پاسخ، چکیده پایان‌نامه و... در موضوعات گوناگون.

- پرسش و پاسخ: پاسخگویی به ۸ هزار سؤال از میان انبوه پرسش‌های رسیده از سوی کاربران به پایگاه.

- احادیث: مجموعه‌ای از احادیث اهل بیت (ع) به همراه طبقه‌بندی

- بانک اطلاعات صاحبان آثار؛
- نقد مقاله‌های مجلات و مشاهده نقدهای دیگران.

۵. پایگاه جامع تاریخ tarikh.inoor.ir

پایگاه جامع تاریخ، به‌عنوان وبگاهی تخصصی با هدف پوشش اطلاعات تمامی وقایع و رخداد‌های مهم تاریخ اسلام و تسهیل دسترسی کاربران به پژوهش‌های انجام‌گرفته در این حوزه، طراحی شده که طی فرایندی تدریجی، در بخش‌های: «رویدادها»، «اعلام»، «اماکن» و «اصطلاحات و مفاهیم تاریخی» به کاربران عرضه می‌شود.

در مرحله اول توسعه این پایگاه، تلاش می‌شود تمامی وقایع مهم تاریخ‌دار که حداقل سال وقوع آن مشخص باشد، در بازه زمانی اندکی پیش از تولد پیامبر خدا (ص) تا نیمه قرن چهاردهم هجری قمری را پوشش دهد. قلمروی جغرافیایی رویدادها و زمان‌های بررسی‌شده در پایگاه، شامل مناطق مختلف سرزمین‌های اسلامی است و تمامی اطلاعات فراوری‌شده، از عناوین (نمایه‌های) رویداد استخراج شده است. بنابراین، پایگاه هم‌اکنون رویدادمحور (زمان‌محور) است و در مراحل بعدی توسعه پایگاه، به تدریج سه بانک اطلاعاتی: اعلام، اماکن و مفاهیم و اصطلاحات به آن افزوده خواهد شد.

۶. لغت‌نامه قاموس نور qamus.inoor.ir

هدف پایگاه لغت «قاموس نور» در فاز اول، ارائه موتور جست‌وجویی هوشمند در جهت ارائه بهترین و نزدیک‌ترین پاسخ نسبت به درخواست کاربر می‌باشد. این خدمت، نتیجه تلاش

موضوعی.

- علما و بزرگان: معرفی بیش از ۱۲۷۰ نفر از علما و بزرگان و شخصیت‌های برجسته حوزوی.

- گوهر ناب: مجموعه‌ای از حکایات، امثال و حکم، دانستنی‌ها و مواظب کوتاه و خواندنی در موضوعات مختلف دینی و فرهنگی.

- کتابخانه: ۲۵۰ عنوان کتاب در زمینه علوم اسلامی، تاریخ پیامبر(ص) و ائمه اطهار(ع)، احکام و

- مجلات: متن کامل ۷۳ هزار مقاله از ۳۷۰۰ شماره مجله علمی، فرهنگی و اجتماعی در حوزه معارف دینی و علوم اسلامی.

- پایان‌نامه: معرفی و چکیده ۲۰ هزار عنوان پایان‌نامه در زمینه علوم اسلامی و انسانی در سطح دکترا و کارشناسی ارشد از مراکز دانشگاهی و حوزوی.

- ویژه‌نامه: ۳۱۰ ویژه‌نامه به مناسبت‌های مختلف مذهبی و ملی و فرهنگی.

- اخبار: اخبار علمی، فرهنگی، سیاسی و مسائل مرتبط با حوزه علمیه و فعالیت‌های فرهنگی و دینی کشور.

- نگارخانه: مجموعه‌ای از تصاویر، صوت و فیلم در موضوعات مختلف دینی، فرهنگی، اطلاع‌رسانی و سرگرمی.

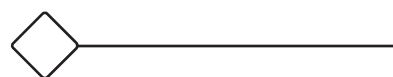
۸. پایگاه جامع امیرالمؤمنین(ع)

imamali.inoor.ir

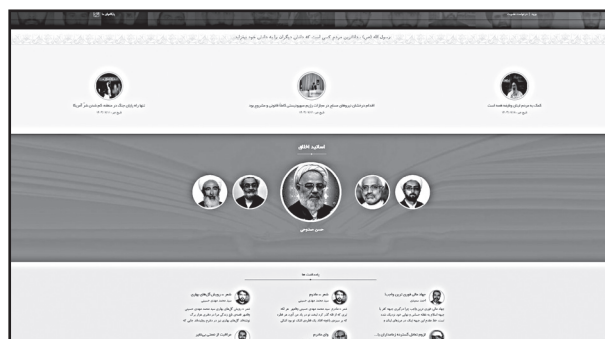

پس از تولید نرم‌افزار رومیزی دانشنامه علوی در نسخه‌های ۱ و ۲ که به ترتیب در سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۹۸ با محوریت کتاب شریف نهج‌البلاغه تولید شد، تصمیم بر آن شد که در راستای فرهنگ‌سازی و آسان ساختن دسترسی کاربران به محتوای معارفی، نسخه حامل همراه آن نیز تولید و در اختیار کاربران قرار

پایگاه نورلایب، هم‌اکنون ۸۲۵۰۸
عنوان کتاب تخصصی در ۱۱۶۲۹۷
جلد از ۴۸۶۴۴ نویسنده و ۹۲۱۶ ناشر
(شامل بیش از: ۱۳ میلیون صفحه
متنی و ۴۲ میلیون صفحه تصویری
کتب)، در زمینه علوم و معارف
اسلامی و انسانی را ارائه کرده است
که مشتمل بر موضوعات زیر می‌باشد:
علوم قرآن، علوم حدیث، فقه
و اصول، علوم تربیتی، علوم
سیاسی، علوم اجتماعی، ادعیه و
زیارات، اخلاق و عرفان، تراجم و
کتاب‌شناسی، طب اسلامی و سنتی،
کلام، فلسفه و منطق، ادبیات، فرهنگ
و هنر، ادیان، فرق و مذاهب اسلامی،
جغرافیا، تاریخ و سیره معصومان(ع)

گیرد و در پایان سال ۱۳۹۹، اولین نسخه موبایلی نهج‌البلاغه تولید و عرضه شد. هم‌اینک نیز از مهم‌ترین بخش‌های پایگاه جامع امیرالمؤمنین(ع)، نهج‌البلاغه است که تلاش شده تمامی امکانات پژوهشی شامل ارائه: پنج نسخه از نهج‌البلاغه، مهم‌ترین ترجمه‌ها و شروح، معجم موضوعی، صوت، پژوهش در لغت، معانی، بیان، بدیع، اعراب، فرهنگ اعلام، امثال و مصادر و... در این پایگاه با کاربران به اشتراک گذاشته شود.

در زمینه تولید وبسایت و نرم‌افزارهای علوم اسلامی است که در جهت تأمین منابع مورد نیاز پژوهشگران فعالیت می‌کند. ویکی‌نور، دانشنامه‌ای تخصصی در موضوع کتاب‌شناسی و زندگی‌نامه پدیدآورندگان کتاب‌هاست که مقالات آن، توسط بخش تألیف و تدوین مرکز، طی سال‌های متمادی نگاشته شده است. این مقالات، در بخش کتاب‌شناسی نرم‌افزارها نیز آمده است.

مقالات ویکی‌نور تاکنون، در محدوده منابع موجود در نرم‌افزارهای مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی و پدیدآورندگان آنهاست که امید است با یاری کاربران، توسعه یافته و به دیگر منابع نیز بپردازد.

هدف این وبگاه، آشنایی و توسعه اطلاعات دانش‌پژوهان در زمینه دانش کتاب‌شناسی و زندگی‌نامه پدیدآوران آنهاست. ویکی‌نور، با برقراری ارتباط دوسویه با کاربران، دنبال ویرایش، تصحیح، تکمیل و تولید بیشتر محتوای علمی برای پژوهشگران است. گرچه تاکنون پایگاه‌های اینترنتی گوناگونی در موضوع کتاب‌شناسی تولید شده‌اند؛ اما ویکی‌نور را باید تنها وبسایت تخصصی در رشته کتاب‌شناسی و زندگی‌نامه دانست که سعی دارد با یاری دانش‌پژوهان، این گنجینه گرانقدر را توسعه دهد.

در ذیل به شماری از قابلیت‌های ویکی‌نور اشاره می‌کنیم:

- امکان ویرایش و تکمیل مقالات؛
 - امکان ایجاد مقالات جدید در محدوده کتاب‌شناسی و زندگی‌نامه؛
 - امکان مشاهده وابسته‌های مقالات؛
 - ارتباط بین مقاله و متن کتاب؛
 - امکان جست‌وجوی موضوعی مقالات.
- ارائه مقالات به دیگر زبان‌ها، اتصال بین مقالات ویکی‌نور با دیگر وبگاه‌های علمی و نیز قرار دادن صوت و فیلم در بخش زندگی‌نامه‌ها، از جمله چشم‌اندازهای این پایگاه می‌باشد.

۱۱. پایگاه پایان‌نامه‌ها

noordoc.ir

پایگاه پایان‌نامه‌های علوم اسلامی و انسانی (نورداک)، متعلق به مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور)، بستر مناسبی را جهت ارائه نسخه دیجیتال پایان‌نامه‌ها و تحقیقات دانشگاهی و حوزوی فراهم نموده است. این پایگاه، در راستای رعایت کامل قوانین و مقررات راجع به حقوق مالکیت معنوی صاحبان آثار، با

پایگاه اندیشوران، وبگاهی است خودروآمد که به معرفی محققان و علمای حوزوی، آثار و فعالیت‌های ایشان می‌پردازد و به‌عنوان نخستین بانک اطلاعات محققان حوزوی، در شبکه جهانی اینترنت مشغول به فعالیت می‌باشد.

این وبگاه، با ایفای نقش واسط فعال میان مراکز علمی - پژوهشی و محققان با نیازهای جامعه علمی و تحقیقاتی کشور در حوزه علوم و معارف اسلامی، به تبیین و گسترش علوم و دانش‌های دینی و نیز تعمیق و توسعه آن در جامعه اطلاعاتی - علمی به صورت یک پایگاه اطلاع‌رسانی تخصصی، اقدام نموده است.

برخی از قابلیت‌های اندیشوران، عبارت‌اند از:

- ثبت و مدیریت اطلاعات شخصی توسط محققان حوزوی در فضای اینترنت؛
- ارائه زندگی‌نامه، آثار علمی، فعالیت‌ها و همکاری‌های علمی - پژوهشی اعضا؛
- دسته‌بندی محققان بر اساس فهرست: الفبایی، تخصص، مراکز و ترکیبی از چند فهرست؛
- قابلیت درج پیوند، چکیده‌نویسی و دریافت (دانلود) آثار ثبت‌شده؛
- ثبت و مدیریت یادداشت‌های شخصی؛
- جست‌وجوی ساده و پیشرفته در پایگاه؛
- ارسال پیام نوشتاری بین اعضا؛
- اخبار ویژه اندیشوران.

۱۰. دانشنامه برخط نور

wikinoor.ir

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور)، یکی از مراکز فعال

از ۳۰ دستاورد در این زمینه به نتیجه رسیده است که شماری از آنها عبارت‌اند از:

- تحلیل‌گر صرفی و ریشه‌یاب هوشمند کلمات در پایگاه جامع قرآن و قاموس نور؛

- سامانه‌های پیشنهاددهی محتوای احادیث و مقالات در پایگاه‌های جامع‌الاحادیث و نورمگز؛

- سرویس‌های آیه‌یاب و حدیث‌یاب در پایگاه نورلایب؛

- سامانه تقلب‌یابی سمیم نور؛

- تحلیل استنادات مقالات و پیونددهی پاورقی کتب.

تأسیس آزمایشگاه هوش مصنوعی و علوم اسلامی و انسانی دیجیتال، با تأکید بر نگاه برون‌سازمانی، گام جدیدی است برای هم‌افزایی حداکثری با دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های فعال در حوزه پردازش هوشمند محتوای اسلامی. از سوی دیگر، تولید و انتشار مجموعه دادگان و پیکره‌ها و سرویس‌های مورد نیاز برای جریان‌سازی و تسهیل فرایندهای پردازش محتوای اسلامی نیز از مأموریت‌های اصلی «آزمایشگاه هوش مصنوعی و علوم اسلامی و انسانی دیجیتال نور» به شمار می‌رود.

۱۳. پایگاه سمیم نور samimnoor.ir

سمیم نور، پایگاهی است که با استفاده از فنون مشابهت‌یابی و با بهره‌گیری از اطلاعات متنی موجود در مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (اعم از: مقاله، کتاب و...)، به بررسی میزان مشابهت مقاله ارائه‌شده با محتوای اطلاعاتی خود می‌پردازد و متونی را که مشکوک به انجام انواع سرقت علمی و سوء رفتار پژوهشی هستند، برای قضاوت کاربر بازایی می‌کند.

این پایگاه، یک وبگاه خدمات علمی است؛ اما برای ارائه خدمات

مراکز علمی مختلف کشور قراردادهای مربوطه را منعقد می‌نماید تا بدین‌وسیله، مقدمات عرضه وسیع مستندات علمی و پژوهشی ایشان در گستره وب (در قالب پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها و پروژه‌های تحقیقاتی) فراهم گردد.

آثار ارائه‌شده در این پایگاه، در زمینه رشته‌های علوم انسانی همچون: فقه، اصول، تفسیر، علوم قرآن و حدیث، علوم سیاسی، حقوق، روان‌شناسی، علوم تربیتی، علوم اجتماعی، تاریخ، فلسفه، هنر، جغرافیا و... است؛ با وجود این، در آغاز فعالیت پایگاه، آثار متعلق به رشته‌های فنی و مهندسی، پزشکی، علوم پایه و... نیز در کنار آثار علوم انسانی و اسلامی عرضه شده است.

اسناد علمی ارائه‌شده در این پایگاه، در قالب‌های ذیل است:

- مقالات و تحقیقات پایانی و پروژه‌های پایانی مقطع کارشناسی؛

- پایان‌نامه‌های مقطع کارشناسی ارشد؛

- رساله‌های مقطع دکترا، دکترای حرفه‌ای، دکترای تخصصی و رساله‌های پس‌دکتری.

برخی از امکانات پایگاه، عبارت است از: نمایش آنلاین متن پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، امکان دانلود نسخه تصویری پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، تشکیل صفحه اختصاصی برای هر پدیدآور، امکانات و ابزارهای پژوهشی.

۱۲. آزمایشگاه هوش مصنوعی ai.inoor.ir

توجه به فناوری‌های نوین پردازش هوشمند محتوا، از ابتدای تأسیس مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور، جزو رسالت‌های اصلی نور بوده است. مبتنی بر این مسئله، در سال ۱۳۷۱ سمینار ملی کامپیوتر و علوم اسلامی، توسط مرکز برگزار شد. پس از آن، نرم‌افزارهای اسلامی متعددی بر همین اساس، تولید و منتشر شدند.

در دهه ۸۰، پروژه «اعتبارسنجی ماشینی اسناد روایات» به‌عنوان اولین محصول با استفاده از قابلیت‌های هوش مصنوعی تولید گردید و در قالب نرم‌افزار «درایة النور» عرضه شد.

با گسترش نیاز برای توسعه قابلیت‌های هوشمند، در سال ۱۳۹۱ بخشی با عنوان «متن‌کاوی و پردازش‌های هوشمند» در مرکز شکل گرفت که جهشی در توسعه قابلیت‌های هوشمند در نرم‌افزارهای اسلامی را به دنبال داشت. از آن زمان تاکنون، بیش

پایگاه اندیشوران، وبگاهی است خودروزآمد که به معرفی محققان و علمای حوزوی، آثار و فعالیت‌های ایشان می‌پردازد و به‌عنوان نخستین بانک اطلاعات محققان حوزوی، در شبکه جهانی اینترنت مشغول به فعالیت می‌باشد.

این وبگاه، با ایفای نقش واسط فعال میان مراکز علمی - پژوهشی و محققان با نیازهای جامعه علمی و تحقیقاتی کشور در حوزه علوم و معارف اسلامی، به تبیین و گسترش علوم و دانش‌های دینی و نیز تعمیق و توسعه آن در جامعه اطلاعاتی - علمی به صورت یک پایگاه اطلاع‌رسانی تخصصی، اقدام نموده است

- علمی مشابه‌یابی، نیازمند منابع پشتیبان متنی است. این منابع، در چهار رسته: کتاب، مقاله، پایان‌نامه و صفحه‌وب، از هم تفکیک می‌شوند و خدمات مشابه‌یابی متون بر روی آنها انجام می‌شود.
- به‌طور کلی، قابلیت‌های سمیم نور به شرح ذیل است:
- - یافتن متون مشابه با متن ورودی کاربر؛
- - نمایش درصد مشابهت متون به‌صورت کلی و به تفکیک مقالات؛
- - عدم گزارش موارد کوتاه و پرتکرار؛
- - مقاوم در برابر دست‌کاری‌ها یا تغییرهای صورت‌گرفته در متن؛
- - نمایش محل دقیق مشابهت بین دو مقاله و مقایسه آنها؛
- - امکان مقایسه مقاله کاربر و مقاله‌های مشابه به‌صورت دو پنجره مجزا با کلیک روی قسمت رنگی؛
- - امکان تعیین و گواهی نمودن اصالت متن با اهداف مختلف: علمی، آموزشی و حقوقی به منظور پیشگیری از سوء استفاده از متون منتشر نشده کاربران.

بر کسی پوشیده نیست که امروزه مجموعه نرم‌افزارهای نور، به ابزارهای مهمی در پژوهش‌های اسلامی تبدیل شده‌اند. بروز چالش‌هایی مثل استفاده از سخت‌افزارها و سیستم‌عامل‌های مختلف و همچنین محدودیت فضای ذخیره‌سازی به همراه بهبود ارتباطات اینترنتی، موجب شکل‌گیری مفهوم فضای ابری (Clouding) شد. در مدل فضای ابری، نیاز به نصب نرم‌افزار و ذخیره داده روی رایانه‌های شخصی و الزام اجرا در سیستم عامل خاصی نیست. این نگرش، به‌عنوان یک راه‌حل، به کمک مرکز

۱۴. پایگاه ابر نور abrenoora.ir

سامانه ابر نور یا پیشخوان برخط نرم‌افزارهای نور، از مجموعه پایگاه‌های مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی است. وظیفه این پایگاه، فراهم‌سازی امکان دسترسی به نرم‌افزارهای نور از طریق اینترنت و بدون نیاز به نصب برنامه‌ها و همچنین اجرا در بسترهای ویندوزی و غیرویندوزی است.

تحقیقات کامپیوتری آمد تا بر مشکل تنوع سکوها و ضعف منابع تلفن‌های هوشمند و تبلت‌ها، فایق آید.

از جمله ویژگی‌های سامانه ابر نور، دسترسی سریع در هر زمان و مکان، اجرای نرم‌افزارها از طریق مرورگر، عدم نیاز به نصب ابزار، کاهش شدید هزینه‌های خرید، روزآمدسازی خودکار نرم‌افزارهای نور و دسترسی سریع به محصولات جدید مرکز می‌باشد.

۱۵. پایگاه نورشاپ

noorshop.ir

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، نهادی پژوهشی است که دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی، اداری و استخدامی به صورت غیرانتفاعی است و هدف از تأسیس آن، آسانی دسترسی به منابع و متون علوم اسلامی و فرهنگ دینی با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌باشد.

یکی از وظایف مرکز، تولید نرم‌افزار در زمینه‌های مختلف علوم اسلامی، فرهنگ دینی و مقدمات مربوط به آن به منظور تحقیق، تبلیغ و اطلاع‌رسانی آموزه‌های دینی در سطوح مختلف تخصصی و عمومی است. فناوری ارتباطات و اطلاعات، عرصه‌های نوینی در کسب‌وکار فراهم نموده است. عرضه محصولات از طریق وب، می‌تواند دسترسی مخاطب به محصول دلخواه را به مراتب آسان‌تر نماید. به همین منظور، فروشگاه مجازی نور به‌عنوان وبگاه رسمی فروش محصولات مرکز در قالب فیزیکی (CD و DVD) یا دانلودی فعالیت دارد.

در این فروشگاه، تمامی محصولات مرکز با ارائه توضیحات کامل و تصویر نرم‌افزار معرفی شده‌اند؛ تا بتواند در انتخاب مناسب یاری‌گر شما باشد. با دسته‌بندی موضوعی محصولات و امکان جست‌وجو در نام و توضیحات نرم‌افزارها، می‌توانید محصول مورد نظر را به سرعت بیابید. امکان خرید آنلاین به وسیله کارت‌های بانکی عضو شبکه شتاب، قابلیت رهگیری مرسولات از طریق سایت اداره پست جهت پیگیری وضعیت سفارش نیز فراهم است.

سایر وبگاه‌های نور

در پایان این نوشتار، به سایر وبگاه‌های نور به‌اجمال اشاره می‌کنیم:

پژوهیار

pajoohyar.ir

پژوهیار، اولین نرم‌افزار مدیریت استناددهی متن‌باز فارسی‌زبان

سمیم نور، پایگاهی است که با استفاده از فنون مشابهت‌یابی و بهره‌گیری از اطلاعات متنی موجود در مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (اعم از: مقاله، کتاب و...)، به بررسی میزان مشابهت مقاله ارائه‌شده با محتوای اطلاعاتی خود می‌پردازد و متونی را که مشکوک به انجام انواع سرقت علمی و سوء رفتار پژوهشی هستند، برای قضاوت کاربر بازیابی می‌کند

است که بر پایه نرم‌افزار زوترو طراحی شده است. این نرم‌افزار، محققان را در امر پژوهش و مستندسازی نتایج تحقیقاتی یاری می‌کند. پژوهیار، ابزاری پژوهشی و قدرتمند است که به کاربران کمک می‌کند تا گردآوری، سازماندهی و تجزیه و تحلیل منابع علمی خود را به‌آسانی انجام دهند و سپس، با تکیه بر آن بتوانند به شکلی مناسب و بر اساس شیوه‌نامه استناددهی مورد نظر خود، به مستندسازی حاصل پژوهش خود در قالب کتاب، پایان‌نامه و مقاله بپردازند.

همراه نور

hamrahnor.ir

همراه نور، واسطی برای ارائه و مطالعه کتب الکترونیکی، به‌ویژه در حوزه علوم اسلامی، انسانی و آموزشی است.

نوریاب

search.inoor.ir

در این وبگاه، می‌توانید به جست‌وجوی جامع در محتوای علوم اسلامی نور بپردازید.

پاک‌نویس

paknevis.ir

نرم‌افزاری است که به شما کمک می‌کند فارسی را درست

متن نسخه‌های خطی و منابع چاپی مربوط به دانش نجوم، به منظور ایجاد قابلیت جست‌وجو و بازیابی و تدوین جمعی آنهاست. این وبگاه، نسخ خطی، سنگی و کتاب‌های چاپی را در موضوعاتی همچون: هیئت، تقویم، قبله‌یابی، زیچ، ابزار نجومی، احکام نجوم، سرگذشت‌نامه دانشمندان، نجوم در قرآن و... به همراه قابلیت‌های منحصر به فرد پژوهشی در اختیار کاربران خود قرار می‌دهد.

فصلنامه ره‌آورد نور
rahavardnoor.ir

پایگاه فصلنامه ره‌آورد نور، به طور جدی در سال ۱۳۸۷ فعالیت خود را آغاز نمود. تا به حال، این پایگاه ۸۶ شماره از فصلنامه ره‌آورد نور را در خود جای داده است و به طور معمول، هر سه ماه یکبار به‌روز می‌شود.

نورنگ

noorang.ir

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی که تاکنون به توسعه متنی و سخن‌محور میراث گران‌سنگ اسلامی و بومی در فضای دیجیتال اهتمام داشته، ضمن پیگیری پرشتاب فعالیت‌های گذشته خود، اکنون به توسعه کاربری بخشی از جنبه‌های بصری این میراث در بخش‌های مختلف فضای مجازی می‌اندیشد و می‌کوشد تا جلوه‌های بصری آن را در زمینه‌هایی همچون: میز کار مجازی کاربران ویندوز، قالب‌های وبلاگ و زمینه‌های پاورپوینت تولید کند و آن را از طریق وبگاه «نورنگ» عرضه بدارد.

طوبی گرافیک

tubagraphics.com

از آنجاکه مقداری از فعالیت مرکز تحقیقات معطوف به ایجاد پایگاه‌ها در اینترنت می‌باشد، گرافیک طوبی در جهت طراحی و پیاده‌سازی گرافیکی صفحات وب نیز فعالیت دارد. در کنار تمامی این فعالیت‌های پُرحجم و سنگین، از اوایل سال ۱۳۷۸ این گروه اقدام به تهیه تصاویر هنری متناسب با مناسبت‌های اسلامی نمود که در قالب پایگاه گرافیک طوبی عرضه گردیده است. ■

بنویسید، در وقت خود صرفه‌جویی کنید و از نوشتن در محیط رایانه لذت ببرید.

مرکز داده نور

nooridc.com

مرکز داده نور به هدف گسترش ظرفیت‌های شبکه علوم اسلامی و انسانی راه‌اندازی شده است.

نورسافت

noorsoft.org

پایگاه اینترنتی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نورسافت) در سال ۱۳۷۹ و به منظور معرفی فعالیت‌ها، محصولات و نرم‌افزارهای نور راه‌اندازی گردیده است.

دوفصلنامه علوم اسلامی و انسانی دیجیتال

disah.inoor.ir

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور، در راستای مأموریت خود، اقدام به انتشار دوفصلنامه علوم اسلامی و انسانی دیجیتال کرده است. این مجله علمی - پژوهشی، با رویکرد گسترش و تعمیق پژوهش در زمینه‌های مرتبط با حوزه میان‌رشته‌ای فناوری اطلاعات و علوم اسلامی و انسانی انتشار می‌یابد.

پیکره‌گان

peykaregan.ir

پیکره‌گان، با هدف تولید، معرفی یا عرضه متمرکز داده‌های زبانی و ابزارها و مستندات علمی مربوط به آنها برای زبان فارسی راه‌اندازی شده است. مهم‌ترین مخاطب این پایگاه، محققان زبان و فعالیت‌های نرم‌افزاری و پردازشی زبان فارسی هستند که داده‌های زیرساختی زبانی را تولید یا از آنها استفاده می‌کنند.

نمایه‌یار

namayeyar.ir

نمایه‌یار، نخستین ابزار دیجیتال به زبان فارسی در حوزه نمایه‌سازی است که در راستای اهداف مذکور، در ادامه «مجموعه پروژه‌های مبتنی بر داده‌کاوی علوم اسلامی» در مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، طراحی و گسترش یافته است. این نرم‌افزار در فاز اول، قادر است نمایه‌های: «اشخاص»، «اماکن» و «سازمان‌ها» را استخراج کند و در فازهای بعدی، به استخراج سایر انواع نمایه از جمله نمایه‌های موضوعی خواهد پرداخت.

نجوم در اسلام و ایران

inojoom.ir

هدف از تأسیس این سامانه، دیجیتالی کردن و دسترس‌پذیر کردن